

Verzending per e-mail: omgevingswet@woerden.nl;
T.a.v. de Gemeenteraad

Geacht heer, mevrouw,

In het ontwerp wordt diverse malen vermeld dat meer groen van belang is. Het doel “meer groen/natuur” is echter niet concreet terug te vinden. Bovendien blijft onduidelijk hoe de wel gestelde doelen behaald moeten worden. Als actiegroep pleiten we voor ‘ruimte voor natuur’ en een concrete vastlegging van dat doel en concrete stappen hoe dat te bereiken.

Een omgevingsvisie dient als kader. Om een kader te kunnen zijn wat controleerbaar is moet duidelijk zijn wat de doelen zijn en hoe die doelen globaal gehaald gaan worden.

Meer groen/natuur moet duidelijk als doel gesteld worden

Bij het thema ‘Wonen’ op bladzijde 58 staan alleen doelen geformuleerd voor nieuwe woningen, zoals klimaatadaptief bouwen. Meer groen/natuur voor de al aanwezige bewoners wordt echter niet als doel gesteld.

Hetzelfde geldt bij het thema ‘Landbouw, recreatie, natuur’. Bij dit thema wordt alleen een aantal doelen genoemd ten behoeve van recreatie, de landschapssector en dergelijke. Ook hier ontbreekt het doel voor meer groen/natuur. En ook hier geen doel voor meer groen/natuur (bladzijde 94).

Sinds kort is het milieu daarbij nog meer van belang. Alleen al door de klimaatcrisis, hittestres, wateroverlast, bodemdaling, enzovoorts. Maar ook door nieuwe regelgeving waardoor het zelfs een wettelijke verplichting is in een omgevingsvisie rekening te houden met enkele milieurechtelijke beginselen. Onder meer: het voorzorgbeginsel, het beginsel van preventief handelen en het beginsel dat de vervuiler betaalt.¹

Klimaatadaptatieve maatregelen ten behoeve van de leefomgeving van bewoners ontbreken

Op bladzijde 85 wordt wel klimaatbestendigheid van het landelijk gebied als doel genoemd. Waarom ontbreken de doelen om maatregelen tegen hittestress te nemen en het vergroten van mogelijkheden van wateropvang voor bewoners?

Hoe worden de doelen gehaald?

Een omgevingsvisie moet niet alleen doelen stellen, maar ook uitleggen hoe die doelen gehaald worden.

Op bladzijde 26 waar wordt opgemerkt dat hittestress tegengegaan kan (!) worden met meer groen, bomen en ruimte voor wateropvang (bladzijde 26). Verderop staat ‘door deel te nemen aan regionale overleggen’ en door een ‘gebiedsgerichte benadering’ (bladzijde 42 en 43). De vraag blijft hoe? Ten noorden van Geestdorp wordt het ‘meer lommerrijk’ (bladzijde 47). Als we het goed zien door middel van ‘groene en blauwe verbindingen’ (bladzijde 43) en de ‘focus voor ontwikkeling ligt op de groen-blauwe as tussen Brediuspark en Landgoed Linschoten’ (bladzijde 88). De vraag blijft: ‘Hoe ziet de Gemeente de concrete invulling hiervan?’

We denken graag mee en noemen hieronder een aantal meer concrete doelen / instrumenten om de doelen te halen.

Toename van het bladerdek met minimaal 10% voor 2030

Met behulp van een bomenbeleid dat bomen daadwerkelijk beschermd moet worden voorkomen dat bomen gekapt worden wanneer het uitkomt.

Een van de voorbeelden is het besluit in 2020 om alle (!) monumentale bomen rondom het Exercitieveld te kappen. Dit is gelukkig teruggedraaid na massale reacties van honderden verontwaardigde inwoners van Woerden. Recent waren er kapplannen bij de Hoge Wal en er zijn diverse volwassen essen gekapt zonder dat duidelijk is dat ze daadwerkelijk ziek zijn. Bomen zijn op dit moment ‘vogelvrij’. Dit is zonde en onverantwoord gezien het steeds extremere klimaat met als gevolg hittestress, wateroverlast, enzovoorts. Kappen is kapitaalvernietiging. Laten we een schaduwvrije oververhitte stad na aan de volgende generatie?

Voorals volwassen bomen zijn essentieel in een stad als Woerden. In een groene omgeving zijn mensen aantoonbaar gezonder, gelukkiger en meer ontspannen. Bomen en struiken vangen bovendien veel water op bij hevige buien, zorgen voor koelte in de stad, zuiveren de lucht en bieden onderdak aan vogels, vleermuizen en insecten. Vooral oude bomen zijn van onschatbare waarde en verdienen alle bescherming.

Bijvoorbeeld door:

¹ <https://www.dirkzwager.nl/kennis/artikelen/de-omgevingsvisie/>

- Een bomenbeleid dat bomen daadwerkelijk beschermd.² Uitgangspunt moet zijn: “behouden, tenzij ze gevaar opleveren.” Het is veel efficiënter, sneller en goedkoper om bestaande (monumentale) bomen die zich jarenlang hebben ontwikkeld te beschermen, dan nieuwe boompjes aan te planten. Waar nodig worden vooral van monumentale bomen de groei-omstandigheden verbeterd.
- De vervuiler betaalt: voor iedere gekapte boom (bijvoorbeeld door een noodzaak wegens direct gevaar) komen er minimaal twee grote bomen terug.
- Een openbaar en makkelijk doorzoekbaar register van bestaande bomen en de omvang van het bladerdak, laagdrempelige en heldere communicatie over voorgenomen maatregelen, nieuwe aanplant, te kappen en gekapte bomen.

De vervuiler betaalt bij ontwikkelingen:

Bij vergunningen/ontheffing/medewerking de voorwaarde stellen dat rekening gehouden wordt met de (al aanwezige) natuur.

- Een verplichte ‘natuurparagraaf’ in ruimtelijke plannen, bijvoorbeeld voor het bouwrijp maken van grond, het realiseren van woningbouw of het herinrichten van wegen en openbare ruimte. In deze natuurparagraaf staan onder meer de gevolgen van een plan voor de aanwezige bomen en beplantingen in en nabij het gebied. Deze paragraaf is leidend voor de omgevingsvergunning.
- Bij nieuwbouw en renovatie geldt de verplichting om een bepaald percentage aan schaduwgevend groen te realiseren.³

Stimulering van initiatieven om de buurt/stad groener te maken

Door de volgende punten kan de buurt/stad groener worden, kan de betrokkenheid vergroot worden en kunnen kosten bespaard worden.

- Ondersteuning van groene initiatieven zoals het aanleggen van buurttuinen en moestuinen en het planten van bomen, tiny forests, voedselbossen en het zelfbeheer van groen. Bijvoorbeeld met behulp van een groenfonds voor dergelijke bewonersinitiatieven.
- Per wijk in de gemeente Woerden een inventarisatie maken van het bestand en een plan van aanpak in de komende jaren waarbij we ook de wensen van de bewoners meenemen.
- Stimulering van biodiversiteit op landbouwgrond door bijvoorbeeld elzensingels, heggen, en dergelijke. Hier zijn provinciale subsidies voor.⁴

Overige instrumenten

- Scholen, kinderdagverblijven en instellingen voor naschoolse opvang worden gestimuleerd om te vergroenen kunnen bij de gemeente terecht voor praktische ondersteuning, expertise en subsidie.⁵
- Benutten van de WOZ-stijging voor meer groen.
- Benutten van plaatselijke kennis over groen, zoals bij tuin- en landschapsarchitecten, verenigingen, stichtingen, actiegroepen en buurtbewoners.
- Inschakelen van overige deskundigen zoals een stadsecoloog.

Met vriendelijke groeten,

Actiegroep Hart Voor Natuur Woerden

hartvoornatuurwoerden@gmail.com

<https://www.facebook.com/groups/hartvoornatuurwoerden>

² Op het kapverbod kunnen bijvoorbeeld het snoeien van hakhout, dunningswerkzaamheden in bosplantsoen, fruitbomen, en dergelijke worden uitgezonderd. Zie bijvoorbeeld de Tilburgse bomenverordening:

<https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR662176/1> (artikel 5 onderdeel 6)

³ Een voorbeeld hoe dit kan: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/brochures/2020/04/30/handreiking-regelgeving-klimaat-adaptief-bouwen-en-inrichten> (zie paragraaf 2.3.2)

⁴ <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/index-natuur-en-landschap/landschapselementtypen/>

⁵ Zie: <https://www.amsterdam.nl/sociaaldomein/onderwijs-leerplicht/duurzame-schoolgebouwen/amsterdamse-impuls-schoolpleinen/>